

Způsoby přezkoušení žáků v individuálním vzdělávání – podíl škol (v %)

Přezkoušení se konalo formou	Podíl
Prezentací prací žáka	87,0
Kombinací písemné a ústní zkoušky	55,6
Ústní zkoušky	37,0
Prezentací výstupů projektu	29,6
Jinak	24,1
Písemné zkoušky	9,3

Přezkoušení probíhalo nejčastěji formou prezentace prací žáka s pomocí žákovského portfolia (v 87 % škol), často doplněné kombinací písemné a ústní zkoušky nebo pouze ústní zkouškou. Portfolia zpravidla obsahovala prezentace výstupů a projektů, pracovní sešity s vypracovanými úkoly, fotografie činností s popisy, videa, výtvarné práce a výtvary z pracovních činností. Z jiných způsobů šlo nejčastěji o práci s pomůckou nebo prezentaci dovedností ve výchovných předmětech. Někteří žáci například převedli hru na hudební nástroj, zpěv (může být dokládáno i nahrávkou) či gymnastickou sestavu.

Ve dvou třetinách navštívených škol měli žáci v průběhu všech částí zkoušky k dispozici pomůcky (knihy apod.). V 28,3 % škol byly knihy a pomůcky k dispozici jen v některých částech zkoušky a v 5,7 % škol nebyly k dispozici v žádné části zkoušky.

Obsah zkoušky neodpovídal učivu podle školního vzdělávacího programu ve třech navštívených školách. V dalších čtyřech školách byl obsah zkoušky v souladu se školním vzdělávacím programem pouze v některých částech. S žákem byl např. veden rozhovor, přičemž z náplně rozhovoru a podílu projevu žáka při něm nebylo možné posoudit znalosti zkoušeného žáka. V některých případech rozhovor probíhal neformálně a byl zaměřen na zájmy žáka (co ho v průběhu roku bavilo a co se mu líbilo). Podle některých portfolií nebylo možné podle nastavených pravidel školy žáka hodnotit, v jiných případech zkouška nezjišťovala získané znalosti a dovednosti ve všech předmětech. Nesoulad obsahu zkoušky se školním vzdělávacím programem je porušením § 3 odst. 3 a § 41 odst. 4 školského zákona³. Inspekční pracovníci České školní inspekce v rámci společné diskuse v závěru jednotlivých inspekčních akcí upozornili ředitele školy, že stanovený způsob přezkoušení není dostačující a doporučili zavést odlišný způsob přezkoušení.

Délka zkoušky závisí na formě zkoušky a počtu zkoušených žáků. Zkouška trvala v průměru hodinu na jednoho žáka. Méně než půl hodiny trvala zkouška v 11,8 % navštívených škol, půl hodiny až hodinu v 60,8 % škol a více než hodinu trvala v 27,5 % škol.

Ve 30,2 % navštívených škol byl některý z přezkušovaných žáků žákem se speciálními vzdělávacími potřebami. Všem těmto žákům byl průběh zkoušky přizpůsoben, přičemž přizpůsobení mohlo být realizováno různými způsoby podle charakteru speciálních vzdělávacích potřeb. Nejčastěji byly zařazeny relaxační přestávky nebo byl prodloužen čas na zpracování úkolu, ve více než polovině případů byly speciální vzdělávací potřeby zohledněny při hodnocení a v necelých dvou pětinach škol byly žákům poskytnuty kompenzační pomůcky nebo byly použity alternativní postupy (doplňování namísto diktátu apod.).

Vzhledem k absenci právní úpravy vymezující podobu organizace zkoušek není stanoveno ani to, zda je zkoušejícím jeden učitel či zkušební komise – složení zkoušejících určuje ředitel školy. Ve většině navštívených škol (72,2 %) zkoušeli individuálně vzdělávané žáky jednotliví učitelé. Ve 22,2 % škol to byla zkušební komise a v 5,6 % byly kombinovány oba způsoby.

3 § 3 odst. 3 školského zákona: Vzdělávání v jednotlivé škole a školském zařízení se uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů.
§ 41 odst. 4 školského zákona: Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky.